

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

اطهار نظر کارشناسی

در خصوص:

گزارش کارشناسی در خصوص

اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)

کد گزارش: ۹۲۱۱۰۳۵

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۱/۱۵

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی در خصوص

گزارش کارشناسی در خصوص

اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)

تهیه کننده: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۲۱۱۰۳۵

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۲/۱۱/۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی در خصوص

اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)

مقدمه

«اساسنامه شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)» که به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد تبصره بند (الف) ماده (۱۶۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹^(۱)، اجازه تصویب آن به هیأت وزیران داده شده بود، بنا بر پیشنهاد مشترک وزارت راه و شهرسازی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۹/۲۰ هیأت وزیران به تصویب رسید و در راستای

۱. ماده ۱۶۶ - به منظور تقویت موقعیت کشور در شبکه حمل و نقل هوایی بین‌المللی و افزایش درآمد ناشی از عبور (ترانزیت) و حمل و نقل کالا و مسافر و اشتغال مولد و تبدیل شدن فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) به قطب اول حمل و نقل بار منطقه و قطب دوم حمل و نقل مسافری منطقه با تأکید بر استقلال سازمانی، مالی و مدیریتی این فرودگاه و ایجاد جریان پایدار منابع مالی ذی نفعان، دولت اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - ایجاد شهر فرودگاهی در محدوده فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و ایجاد منطقه آزاد تجاری و منطقه ویژه اقتصادی در بخشی از اراضی فرودگاه جهت ارائه خدمات بانکی و بیمه‌ای و سایر خدمات شهر فرودگاهی از قبیل گردشگری، پزشکی، رفاهی و مشابه آن

تبصره - محدوده مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی به ترتیب از انتهای ضلع‌های جنوبی و غربی بخش هوایی فرودگاه امام خمینی (ره) به مساحت هزار و پانصد هکتار و دو هزار و پانصد هکتار خواهد بود. اداره شهر فرودگاهی موضوع این ماده که شامل مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی فوق نیز خواهد بود، در قالب شرکت دولتی وابسته به شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور است که اساسنامه آن به پیشنهاد وزارت راه و ترابری و معاونت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ب - ایجاد و تکمیل زیربناها و زیرساخت‌های لازم با اولویت احداث فاز دوم فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

اجرای اصل (۸۵) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد.

مسئله کلی که در رابطه با اساسنامه مطروحه وجود دارد این است که برخی از مفاد این اساسنامه مغایر قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی است و از این جهت موارد مزبور نوعی خروج از اذن قانونگذار محسوب می‌شود. چرا که مجلس شورای اسلامی ضمن تفویض تصویب اساسنامه مزبور به دولت رعایت سایر قوانین را مفروض قلمداد نموده است و اطلاق اذن را به معنای جواز دولت در نادیده گرفتن احکام قانونی مربوط ندانسته است. لذا آن قسمت از مفاد اساسنامه که به نوعی در تعارض و یا نقض قوانین می‌باشد، می‌تواند به دلیل خروج از محدوده اذن قانونگذار، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی محسوب شود.

نظر مشورتی

ماده (۱)

بند «و»

واژه «پارکینگ» در این بند بدون ذکر معادل فارسی آن (توقفگاه) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۵)

اطلاق «تأسیس شرکت‌های وابسته» توسط شرکت فرودگاهی مغایر جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) و در نتیجه مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی است. مطابق جزء «۱» بند «الف» سیاست‌های مزبور دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج

---

۱. الف) متن ابلاغیه در خصوص سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی

۱- دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل ۴۴ را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل ۴۴ نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سالانه ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند.

با توجه به مسوولیت نظام در حسن اداره کشور، تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است.

از موارد صدر اصل ۴۴ را نداشته و تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد مذکور، این ماده به دلیل دادن اجازه به شرکت فرودگاهی در تأسیس شعب و نمایندگی‌ها و شرکت‌های وابسته از آنجا که مطابق تبصره «۱» ماده (۴) قانون مدیریت خدمات کشوری^(۱) تشکیل شرکتهای دولتی صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است و همچنین به موجب تبصره ماده (۱۱۵) همین قانون^(۲) ایجاد هرگونه دستگاههای اجرائی جدید براساس پیشنهاد دستگاههای ذی‌ربط موکول به تأیید شورای عالی اداری و تصویب هیأت‌وزیران و با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود، خارج از محدوده اذن مجلس شورای اسلامی در تفویض تصویب اساسنامه محسوب شده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

همچنین اطلاق تأسیس شعب و نمایندگی‌ها و شرکت‌های وابسته توسط شرکت شهر فرودگاهی به دلیل اینکه شامل دفاتر و شعب خارج از کشور نیز می‌شود، مغایر تبصره «۳» ماده (۱۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی است. بر اساس این تبصره «افتتاح و تداوم فعالیت دفاتر و شعب خارج از کشور شرکتهای دولتی تنها با پیشنهاد مشترک وزارت اموراتقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران مجاز است». لذا این ماده با توجه به عدم پیش بینی چنین سازوکاری، خارج از حدود اذن مقنن بوده و در نتیجه مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

---

۱. تبصره ۱- تشکیل شرکتهای دولتی تحت هریک از عناوین فوق‌الذکر صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است، همچنین تبدیلی شرکتهایی که سهام شرکتهای دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است با افزایش سرمایه به شرکت دولتی ممنوع است.

۲. تبصره- ایجاد هرگونه دستگاههای اجرائی جدید براساس پیشنهاد دستگاههای ذی‌ربط موکول به تأیید شورای عالی اداری و تصویب هیأت‌وزیران و با تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ماده (۱۱)

نظر اول:

فاقد ایراد است.

نظر دوم:

با توجه به تبصره «۷۲» (دائمی) اصلاحی قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور، مصوب ۱۳۷۹^(۱) که مقرر داشته نمایندگی سهام دولت در مجامع عمومی شرکتهای دولتی به عهده وزیر مسئول و وزیر امور اقتصادی و دارائی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و یک یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیأت وزیران معین می‌شوند یا نمایندگان آنان خواهد بود. ماده (۱۱) اساسنامه در بند «۲» و «۳» خود به دلیل اینکه افرادی به جز مقامات مذکور در تبصره فوق الذکر را به عنوان نمایندگان سهام دولت در مجمع عمومی شناخته است و همچنین عدم تصریح به عضویت وزیر امور اقتصادی و دارایی و یک یا چند وزیر دیگر و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، خارج از محدوده اذن مجلس شورای اسلامی در تفویض تصویب اساسنامه محسوب شده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

---

۱. این تبصره تحت عنوان «قانون اصلاح تبصره (۷۲) دائمی قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور» در سال ۱۳۷۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. متن تبصره با اعمال اصلاحات سال ۱۳۷۹ به شرح زیر است:

تبصره ۷۲ - از تاریخ تصویب این قانون نمایندگی سهام دولت در مجامع عمومی شرکتهای دولتی بعهده وزیر مسئول و وزیر دارائی رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و یک یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیأت وزیران معین می‌شوند یا نمایندگان آنان خواهد بود.

این حکم شامل شرکتهائی که بموجب قوانین خاص خود شمول قوانین و مقررات دولتی در مورد آنها موکول به ذکر نام آنها است در صورتیکه در مجامع عمومی آنها کمتر از سه وزیر شرکت داشته باشند نیز خواهد بود. نمایندگان سهام دولت در مجامع عمومی شرکتهای دولتی مجازند از نظر تسریع و تسهیل انجام امور شرکت بر اساس ضوابطی که از طرف هیئت وزیران معین خواهد شد قسمتی از اختیارات خود را که لازم بدانند جز در مورد خط‌مشی کلی، افزایش یا کاهش سرمایه، تصویب بودجه و ترازنامه بوزیر وزارتخانه‌ای که شرکت مربوط وابسته بآن می‌باشد و بعنوان رئیس مجمع عمومی عمل خواهد کرد واگذار نمایند.

ماده (۱۴)

مطابق این ماده مجمع عمومی عادی و فوق العاده با حضور اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد و اخذ تصمیمات در مجمع عمومی عادی با اکثریت آراء و در مجمع عمومی فوق العاده با «دو سوم آرای موافق اعضای حاضر!» خواهد بود. نکته قابل توجهی که در این خصوص وجود دارد این است که مطابق ماده (۱۱) این اساسنامه اعضاء مجمع عمومی سه نفر می‌باشند که اکثریت اعضاء آن دو نفر خواهند بود. لذا مشخص نیست اخذ تصمیمات در مجمع عمومی عادی با اکثریت آراء و در مجمع عمومی فوق العاده با دو سوم آرای موافق اعضای حاضر که در واقع دو نفر خ.ا.ه.ند بود چگونه است. بنابراین ماده مزبور واجد ابهام می‌باشد.

ماده (۱۵)

بند «۷»

اتخاذ تصمیم در مورد تأسیس شرکت‌های فرعی و وابسته توسط مجمع عمومی مغایر جزء «۱» بند «الف» سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) مبنی بر اینکه دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل ۴۴ را نداشته و تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است، می‌باشد.

همچنین از آنجا که صلاحیت اتخاذ تصمیم در خصوص ایجاد شرکت دولتی جدید بر اساس قوانین پیش گفته با مجلس شورای اسلامی می‌باشد، اما در این بند در صلاحیت

---

۱. الف) متن ابلاغیه در خصوص سیاست‌های کلی توسعه بخش‌های غیردولتی و جلوگیری از بزرگ شدن بخش دولتی

۱. دولت حق فعالیت اقتصادی جدید خارج از موارد صدر اصل ۴۴ را ندارد و موظف است هرگونه فعالیت (شامل تداوم فعالیت‌های قبلی و بهره‌برداری از آن) را که مشمول عناوین صدر اصل ۴۴ نباشد، حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله چهارم (سالانه ۲۰٪ کاهش فعالیت) به بخش‌های تعاونی و خصوصی و عمومی غیردولتی واگذار کند.

با توجه به مسوولیت نظام در حسن اداره کشور، تداوم و شروع فعالیت ضروری خارج از عناوین صدر اصل ۴۴ توسط دولت، بنا به پیشنهاد هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی برای مدت معین مجاز است

مجمع عمومی شرکت شهر فرودگاهی قرار داده شده است، حکم این بند مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر منع تفویض قانونگذاری است.

توضیح آنکه قید «با رعایت قوانین و مقررات مربوط» برای اتخاذ تصمیم توسط مجمع عمومی، به دلیل اینکه بر اساس قوانین موجود مرجع صالح جهت اتخاذ تصمیم در این موارد مشخص شده است فاقد معنی است.

نظر دوم:

علاوه بر ایرادات فوق اطلاق اتخاذ تصمیم در مورد تأسیس شعب و نمایندگی به دلیل اینکه شامل دفاتر و شعب خارج از کشور نیز می‌باشد، مغایر تبصره «۳» ماده (۱۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مبنی بر اینکه «افتتاح و تداوم فعالیت دفاتر و شعب خارج از کشور شرکتهای دولتی تنها با پیشنهاد مشترک وزارت اموراتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران مجاز است» می‌باشد و لذا این ماده با توجه به عدم پیش بینی چنین سازوکاری، خارج از حدود اذن مقنن بوده و در نتیجه مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

علاوه بر این، اتخاذ تصمیم در خصوص انحلال شرکت‌های فرعی و وابسته و شعب و نمایندگی‌ها توسط مجمع عمومی با توجه به اینکه مطابق ذیل ماده (۵۳) قانون برنامه پنجم توسعه^(۱) هرگونه انحلال، ادغام و تأسیس وزارتخانه‌ها و نیز انحلال، انتزاع، ادغام و تأسیس سازمان‌ها و واحدهای زیرمجموعه وزارتخانه‌ها که به موجب قانون، تأسیس آنها تصریح گردیده منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است، خارج از محدوده مآذون از سوی مقنن بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۸»

به موجب این بند تصویب برخی آئین نامه‌ها به مجمع عمومی عادی سپرده شده است.

---

۱. ماده ۵۳ - از تاریخ تصویب این قانون، هرگونه ادغام و انحلال وزارتخانه‌های موجود و انتزاع و جابه‌جایی و انحلال مؤسسات و سازمان‌ها و واحدهای، متوقف می‌گردد.
هرگونه انحلال، ادغام و تأسیس وزارتخانه‌ها و نیز انحلال، انتزاع، ادغام و تأسیس سازمان‌ها و واحدهای مذکور منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی است.

با توجه به اینکه اکثریت اعضاء مجمع عمومی مزبور متشکل از غیر وزراء می باشد، این بند مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد فوق این بند به دلیل اینکه تصویب آئین نامه های استخدامی و ساختار تشکیلاتی شرکت و اتخاذ تصمیم نسبت به ساختار کلان شرکت را به مجمع عمومی سپرده است، مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی مبنی بر مسئولیت اداره امور اداری و استخدامی کشور توسط رئیس جمهور می باشد.

همچنین به دلیل اینکه در قوانین حاکم بر شرکت های دولتی در زمینه های اداری، مالی، معاملاتی و استخدامی از جمله قانون برگزاری مناقصات و قانون مدیریت خدمات کشوری برای تصویب آئین نامه های مربوط مراجع مشخصی تعیین شده اند، تغییر مرجع تصویب این آئین نامه ها خارج از محدوده اذن مقنن بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۹»

نظر اول:

فاقد ایراد می باشد.

نظر دوم:

با عنایت به اینکه حقوق و مزایای اعضای هیأت مدیره شرکت های دولتی با توجه به قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله ماده (۷۲)^(۱) این قانون تعیین می شود و مرجع

---

۱. ماده ۷۲- امتیاز شغلی مدیران عامل و اعضاء هیأت های مدیره شرکت های دولتی که براساس سیاست های مصوب مقام معظم رهبری در مورد اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باید در اختیار دولت بماند با توجه به نوع وظایف، حساسیت، سطح تخصصی کارمندان، تأثیر و نقش اقتصادی شرکت، نوع تولید و خدمات، کارآیی و اثربخشی و سهم شرکت در درآمد ملی تعیین خواهد گردید.

سقف امتیاز این ماده حداکثر (۱/۵) برابر حداکثر ارقام امتیاز شغلی مذکور در این فصل می باشد. این گونه کارمندان حسب مورد از امتیازات شاغل و فوق العاده های مذکور در ماده (۶۸) بهره مند خواهند بود.

تبصره - حقوق و مزایای مدیران عامل و اعضاء هیأت مدیره سایر شرکت های دولتی که براساس سیاست های مصوب مقام معظم رهبری باید شرکت آنها به بخش غیردولتی واگذار گردد، مشابه سایر مدیران حرفه ای مذکور در این قانون تعیین و پرداخت می گردد.

تصویب افزایش سالانه ضریب حقوق کارکنان و افزایش جداول و امتیازات و میزان فوق العاده‌ها بر اساس ماده (۵۰) قانون برنامه پنجم توسعه، هیأت وزیران است، لذا اعطاء صلاحیت تعیین حقوق و مزایای اعضای هیأت مدیره به مجمع عمومی خارج از حدود اذن مقنن و از این جهت مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

لازم به ذکر است قید «با رعایت قوانین مربوط» نیز رافع ایراد نمی‌باشد. چرا که با وجود تعیین دقیق این احکام در قوانین مشخص نیست مجمع عمومی قادر به اتخاذ چگونه تصمیمی در این خصوص خواهد بود.

بند «۱۱»

واژه «فاینانس» در این بند بدون ذکر معادل فارسی آن (بیع متقابل) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی می‌باشد.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد مذکور اعطاء صلاحیت اتخاذ تصمیم توسط مجمع عمومی در خصوص مشارکت و خرید و فروش سهام شرکت‌های دیگر، مغایر تبصره «۱» ماده (۱۳) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی^(۱) مبنی بر لزوم صدور جواز از سوی دولت جهت مشارکت و سرمایه‌گذاری هر شرکت دولتی در سایر شرکتهای دولتی می‌باشد و لذا اعطاء صلاحیت مزبور خارج از حدود اذن مقنن بوده و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۱۲»

اتخاذ تصمیم در خصوص تنظیم مقررات امنیتی توسط مجمع عمومی عادی مغایر بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد.

نظر دوم:

با توجه به اینکه مطابق بند «د» ماده (۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی

---

۱. تبصره ۱- مشارکت و سرمایه‌گذاری هر شرکت دولتی در سایر شرکتهای دولتی فقط در صورتی مجاز است که موضوع فعالیت شرکت سرمایه‌پذیر با فعالیت شرکت سرمایه‌گذار مرتبط باشد و دولت جواز آن را صادر کند. این حکم شامل بانکها، مؤسسات اعتباری، بیمه‌ها و شرکتهای سرمایه‌گذاری آنها نمی‌شود.

جمهوری اسلامی ایران^(۱) « تصویب مقررات امنیتی و انتظامی مناطق با تأیید فرماندهی کل قوا» از جمله مسئولیت‌های هیأت وزیران محسوب شده است، اعطاء چنین صلاحیتی به مجمع عمومی شرکت شهر فرودگاهی مغایر مقرر مزبور بوده و لذا به دلیل خروج از اذن قانونگذار مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی محسوب می‌شود.

بند «۱۴»

اطلاق صدر این بند از این حیث که «جذب و تأمین مالی» شامل وام و کمک بلاعوض نیز می‌شود، بدون تصویب موردی توسط مجلس مغایر اصل ۸۰ قانون اساسی است. همچنین اطلاق «تصمیم نسبت به مطالبات مشکوک الوصول و یا غیر قابل وصول» (توسط مجمع عمومی) به دلیل اینکه شامل صلح و سازش نسبت اموال عمومی نیز می‌گردد مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی است.

بند «۱۵»

تصویب آئین نامه موضوع این بند توسط مجمع عمومی عادی شرکت شهر فرودگاهی به دلیل اینکه اکثر اعضاء آن غیر وزیر می‌باشند مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد فوق الذکر تصویب آئین نامه موضوع این بند توسط مجمع عمومی به دلیل اینکه بر اساس ماده (۲۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران^(۲)، نحوه استفاده از زمین و منابع ملی و ترتیب فروش یا اجاره آن به اتباع کشور در محدوده هر منطقه که در مالکیت دولت باشد طبق مقررات مصوب هیأت وزیران و با رعایت برنامه‌های عمرانی هر منطقه تعیین می‌گردد، خارج از حدود اذن مقنن بوده و لذا از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۱۶)

۱- ماده ۴- هیأت وزیران مسئولیت:

الف-...

د- تصویب مقررات امنیتی و انتظامی مناطق با تأیید فرماندهی کل قوا.

بند «۲»

این بند، مبنی بر اعطاء صلاحیت اتخاذ تصمیم به مجمع عمومی فوق العاده جهت انحلال یا ادغام شرکت، به دلیل اینکه شرکت مزبور بر اساس قانون مصوب مجلس ایجاد شده است، نوعی تفویض قانونگذاری بوده و در نتیجه مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۲۳)

بند «۲»

اطلاق مذکور در این بند بدون رعایت قوانین و مقررات ناظر بر واگذاری حق بهره‌برداری، واجد ابهام می‌باشد. همچنین «دریافت بهای مناسب در قبال واگذاری حق بهره‌برداری» به دلیل عدم ذکر ضوابط لازم می‌تواند منجر به تبعیضات ناروا شده و لذا مغایر بند «۹» اصل ۳ قانون اساسی است. لازم به ذکر است بند «۱۳» ماده (۱۵) این اساسنامه در خصوص «سپردن صلاحیت پیشنهاد تصویب نرخ خدمات و تعرفه و عوارض به مراجع ذیربط به مجمع عمومی» به دلیل اینکه شامل بهای مربوط به واگذاری حق بهره‌برداری موارد مذکور در این بند نمی‌شود رافع ایراد مزبور نخواهد بود.

بند «۵»

نظر اول:

فاقد ایراد است.

نظر دوم:

«تصویب تشکیلات تفصیلی شرکت» توسط هیأت مدیره شرکت، مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی مبنی بر مسئولیت رئیس جمهور در امور اداری و استخدامی است. قید «با رعایت قوانین و مقررات مربوط» در انتهای این بند با توجه به تصریح این بند در «تصویب تشکیلات توسط هیأت مدیره شرکت» فاقد معنی است و رافع این ایراد نخواهد بود.

بند «۶»

به موجب این بند پس از پیشنهاد هیأت مدیره شرکت، تصویب برخی آئین نامه‌ها به مجمع عمومی سپرده شده است. لذا با توجه به اینکه اکثریت اعضاء مجمع عمومی مزبور اشخاص غیر وزیر می‌باشند، این بند مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد فوق بدلیل اینکه در این بند تصویب آئین نامه‌های استخدامی و ساختار تشکیلاتی شرکت و اتخاذ تصمیم نسبت به ساختار کلان شرکت، به مجمع عمومی سپرده شده است، این حکم مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی مبنی بر مسئولیت اداره امور اداری و استخدامی کشور توسط رئیس جمهور می‌باشد.

همچنین به دلیل اینکه در قوانین حاکم بر شرکت‌های دولتی در زمینه‌های اداری، مالی، معاملاتی و استخدامی از جمله قانون برگزاری مناقصات و قانون مدیریت خدمات کشوری برای تصویب آئین نامه‌های مربوط مراجع مشخصی تعیین شده اند، تغییر مرجع تصویب این آئین نامه‌ها خارج از محدوده اذن مقنن بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۹»

نظراول:

فاقد ایراد است.

نظر دوم:

به دلیل صلاحیت شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص تصویب طرح جامع شهری مندرج در بند «۳» ماده (۲) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران^(۱)، اعطای این صلاحیت به هیأت مدیره شرکت شهر فرودگاهی (در منطقه شهر فرودگاهی) موجب خروج از اذن مقنن بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۱۰»

تصویب آئین نامه‌های اجرایی موضوع این بند توسط هیأت مدیره به دلیل پیش گفته مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است.

نظر دوم:

علاوه بر ایراد فوق، تصویب سیاستها و آئین نامه‌های اجرایی جهت اجاره و واگذاری و

---

۱. ماده ۲- وظایف شورای عالی شهرسازی و معماری ایران بشرح زیر است:

۱- ...

۳) بررسی و تصویب نهائی طرحهای جامع شهری و تغییرات آنها خارج از نقشه‌های تفصیلی

بهره برداری از اراضی توسط هیأت مدیره به دلیل اینکه بر اساس ماده (۲۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران^(۱)، نحوه استفاده از زمین و منابع ملی و ترتیب فروش یا اجاره آن به اتباع کشور در محدوده هر منطقه که در مالکیت دولت باشد طبق مقررات مصوب هیأت وزیران و با رعایت برنامه‌های عمرانی هر منطقه تعیین می‌گردد، خارج از حدود اذن مقنن بوده و لذا از این جهت نیز مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «۲۲»

استناد به لایحه قانونی اصلاح قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷، در این بند با توجه به اینکه ممکن است برخی از مفاد آن مغایر موازین شرع باشد، محل تأمل است.

ماده (۲۴)

مطابق این ماده هیأت مدیره می‌تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را علاوه بر مدیر عامل، به رئیس مجمع عمومی نیز واگذار نماید. حکم مزبور از این جهت واجد ایراد می‌باشد که مجمع عمومی رکن مافوق هیأت مدیره محسوب می‌شود و لذا تفویض اختیار از سوی هیأت مدیره به رئیس مجمع عمومی به منزله تفویض اختیار از سوی مقام مادون به مقام مافوق می‌باشد که این امر نیز برخلاف منطبق و نظامات صحیح اداری می‌باشد. لذا این ماده مغایر بند «۱۰» اصل ۳ قانون اساسی مبنی بر لزوم ایجاد نظام اداری صحیح می‌باشد.

نظر دوم:

---

۱. ماده ۲۴ - نحوه استفاده از زمین و منابع ملی و ترتیب فروش یا اجاره آن به اتباع کشور در محدوده هر منطقه که در مالکیت دولت باشد طبق مقررات مصوب هیأت وزیران و با رعایت برنامه‌های عمرانی هر منطقه تعیین می‌گردد.

سازمان هر منطقه مسئول اجرای مقررات مربوط خواهد بود.

تبصره ۱ - اجاره زمین به اتباع خارجی مجاز و فروش آن مطلقاً ممنوع است.

تبصره ۲ - ساکنین ایرانی جزائر موضوع مناطق آزاد همانند سایر نقاط کشور دارای کلیه حقوق مالکیت عرصه و اعیان می‌باشند. سازمان ثبت اسناد و املاک مکلف است برابر قوانین و مقررات سند مالکیت به نام اشخاص صادر نماید.

علاوه بر ایراد مذکور با توجه به اینکه رئیس مجمع عمومی وزیر راه و شهرسازی می‌باشد و تفویض وظایف و اختیارات هیأت مدیره، وی را در جایگاه عضو هیأت مدیره قرار خواهد داد و از سوی دیگر بر اساس ماده (۱۷) همین اساسنامه حداقل سه نفر از پنج نفر عضو هیأت مدیره به صورت «موظف» می‌باشند، بند مزبور از این جهت نیز مغایر اصل ۱۴۱ قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت وزیران از داشتن دو شغل است.

ماده (۲۷)

مطابق تبصره این ماده مدیر عامل می‌تواند تمام یا قسمتی از اختیارات اجرایی خود را به هر یک از اعضاء هیأت مدیره و یا کارمندان شرکت تفویض نماید. با توجه به اینکه واگذاری تمامی اختیارات می‌تواند منجر به نادیده گرفتن فلسفه وجودی مدیرعامل و در نتیجه در تعارض با نظامات صحیح اداری باشد، این تبصره مغایر بند «۱۰» اصل ۳ قانون اساسی است.

ماده (۲۸)

واژه «پرسنلی» در این ماده به دلیل وجود معادل فارسی (کارگزینی) و عدم ذکر آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۳۱)

بند «۱»

عبارت «کارتهای شرکت» در این بند از جهت مفهوم واجد ابهام است.

ماده (۳۲)

به دلیل اینکه در قوانین گوناگون مراجع مشخصی جهت صدور مجوز انجام فعالیت‌های اقتصادی تعیین شده است، این ماده که صلاحیت صدور مجوز فعالیت‌های اقتصادی را به نحو مطلق در اختیار شرکت شهر فرودگاهی قرار داده است خارج از حدود اذن قانونگذار بوده و لذا مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

ماده (۳۳)

استفاده شرکت از «تسهیلات بانکی» بدون قید لزوم تصویب مجلس شورای اسلامی در این ماده مغایر اصل ۸۰ قانون اساسی است.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
راینا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفنکس: ۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir